

POSTANOWIENIE

Dnia 17 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 17 października 2024 r.
sprawy **M.M.**
skazanego z art. 197 § 1 k.k. w zb. z art. 198 k.k. i in.,
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę
od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy
z dnia 26 lutego 2024 r., sygn. akt IV Ka 1/24,
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Bydgoszczy
z dnia 24 października 2023 r., sygn. akt III K 210/23,

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. N.F. - Kancelaria Adwokacka w B. - kwotę 885,60 zł (słownie: osiemset osiemdziesiąt pięć złotych sześćdziesiąt groszy), w tym 23 % VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji,**
- 3.obciążyć skazanego kosztami postępowania kasacyjnego.**

WB

UZASADNIENIE

M.M. został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 24 października 2023 r., sygn. akt III K 210/23:

1. na karę 5 lat pozbawienia wolności za to, że w okresie od lutego do 25 maja 2012 r. w S. (obecnie S.1) w krótkich odstępach czasu, działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wykorzystując bezradność pokrzywdzonej, która nie mogła mu się przeciwstawić z uwagi na stosunek zależności i stałą nad nią kontrolę oskarżonego, jak również przemocą oraz groźbą bezprawną, wielokrotnie doprowadził córkę swojej żony X.Y. (obecnie X.Y.1.) do obcowania płciowego, tj. za czyn z art. 197 § 1 k.k. w zb. z art. 198 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,

2. na karę 2 lat pozbawienia wolności za to, że w okresie od 2007 r. do 11 sierpnia 2012 r. w S. (obecnie S.1) znęcał się fizycznie i psychicznie nad małoletnim synem swojej żony X.X. w ten sposób, że bił go otwartą ręką i kijem bambusowym po ciele, szarpał, wyzywał słowami wulgarnymi, poniżał, zabraniał mu kontaktów z dziadkami i matką, zabraniał korzystać z jedzenia, nie wpuszczał go do mieszkania, wywoził na działkę, gdzie go pozostawiał bez jedzenia, tj. za przestępstwo określone w art. 207 § 1 k.k.,

3. na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności za to, że w okresie od czerwca 2010 r. do dnia 11 sierpnia 2012 r. w S. (obecnie S.1), w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, podstępem utrwał wizerunek córki swojej żony – X.Y. (obecnie X.Y.1)- wykorzystując do tego ukryte kamery, tj. za czyn z art. 191a § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Na podstawie art. 85 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. Sąd Rejonowy połączył wymierzone oskarżonemu kary pozbawienia wolności, w ich miejsce orzekając karę łączną 7 lat pozbawienia wolności, na poczet której zaliczył oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie.

Na podstawie art. 41a § 1 i 4 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., orzekł wobec M.M. środek karny w postaci zakazu kontaktowania się i zbliżania do pokrzywdzonej X.Y.1 na odległość mniejszą niż 20 metrów przez okres 10 lat.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy, po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez obrońcę, a także, na niekorzyść oskarżonego, przez oskarżyciela publicznego i pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, wyrokiem z dnia 26 lutego 2024 r., sygn. akt IV Ka 1/24:

I. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. uchylił rozstrzygnięcie zawarte w punkcie IV wyroku,
2. orzeczoną wobec oskarżonego w punkcie I wyroku karę podwyższył do 8 lat pozbawienia wolności,
3. na podstawie art. 85 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. i art. 4 § 1 k.k. połączył kary pozbawienia wolności orzeczone wobec oskarżonego w punktach I-III wyroku i wymierzył mu karę łączną 10 lat pozbawienia wolności.
4. na podstawie art. 46 § 2 k.k. orzekł od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonej X.Y.1 nawiązkę w kwocie 50.000 zł.

II. w pozostałej części utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Od tego wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy kasację wniosła obrońca M.M., która zaskarżyła go w całości i zarzuciła rażące naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, wyrażające się w naruszeniu art. 167 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt. 5 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k., poprzez wadliwą kontrolę instancyjną wyroku, w której podzielone zostało stanowisko Sądu I instancji dotyczące zasadności oddalenia wniosków dowodowych obrońcy M.M., tj. o przesłuchanie świadków: R.M., R.Ł., G.J., R.K. i P.C..

Podnosząc powyższe, obrońca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 24 października 2023 r. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W pisemnej odpowiedzi na kasację obrońcy, prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście bezzasadna, wobec czego podlega rozpoznaniu i oddaleniu na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Obrońca zarzuca wyrokowi Sądu II instancji naruszenie art. 167 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt. 5 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k., poprzez wadliwą kontrolę instancyjną wyroku, w wyniku której podzielone zostało stanowisko Sądu I instancji dotyczące zasadności oddalenia wniosków dowodowych obrońcy skazanego o przesłuchanie świadków R.M., R.Ł., G.J., R.K. i P.C.. Świadcowie Ci, wedle deklaracji obrońcy, utrzymywali stały kontakt z rodziną oskarżonego oraz pokrzywdzonej i znali relacje panujące w ich domu.

Przedmiotowy wniosek obrońca złożył w początkowej fazie postępowania przed Sądem I instancji, a został on oddalony na podstawie art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k., jako w sposób oczywisty zmierzający do przedłużenia postępowania.

Tożsamy zarzut został podniesiony w apelacji obrońcy. Nie został on w pełni prawidłowo rozpoznany przez Sąd odwoławczy, jako że Sąd ten nie nadał należytego znaczenia momentowi wystąpienia przez obrońcę z tym wnioskiem. Przedmiotowy wniosek złożono w maju 2023 r. – czyli tuż po pierwszym terminie rozprawy, na kilka miesięcy przed wydaniem wyroku. W takiej sytuacji nie można mówić o tym, by wnioskodawca celowo zwlekał ze złożeniem wniosku dowodowego po to, aby przedłużyć postępowanie sądowe, a zatem nie wystąpiły przesłanki umożliwiające oddalenie wniosku dowodowego na podstawie wskazanej przez Sąd I instancji, tj. art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k. Nie oznacza to jednocześnie, że sama ocena Sądu odwoławczego, co do zasadności odmowy przeprowadzenia wnioskowanego przez obrońcę dowodu była błędna.

Sąd *ad quem* słusznie zauważył, że występująca z inicjatywą dowodową strona nie wskazała, jakie okoliczności mieliby potwierdzić świadkowie w kontekście zarzutów stawianych oskarżonemu w akcie oskarżenia. Ponadto z treści wniosku dowodowego wynikało, że osoby te mieszkają za granicą, a co za tym idzie nie mogły być bezpośrednimi obserwatorami zdarzeń będących przedmiotem osądu. Fakt zamieszkiwania świadków poza granicami kraju jest istotny także ze względów ekonomiki procesowej, jako że przesłuchanie świadków mieszkających za granicą przed Sądem prowadzącym sprawę w kraju, ewentualnie w drodze pomocy sądowej, z reguły wydatnie wydłuża czas postępowania jurysdykcyjnego. Biorąc pod uwagę obie te kwestie – a zwłaszcza uwzględniając niewskazanie przez obrońcę, jakie okoliczności miałyby zostać wyjaśnione dzięki przeprowadzeniu zawnioskowanych dowodów i czy depozycje tych świadków mają znaczenie dla oceny zdarzenia, a przede wszystkim wiarygodności pokrzywdzonej, której wersja wydarzeń podlegała w postępowaniu sądowym weryfikacji – słusznie Sąd I instancji oddalił przedmiotowy wniosek dowodowy. Tym bardziej, że ustalenia na temat stosunków panujących między domownikami w rodzinie oskarżonego były możliwe do poczynienia na podstawie innych dowodów, w tym między innymi na podstawie treści smsów przedstawionych przez oskarżonego. Oddalenie wniosku o

przesłuchanie wskazanych przez obrońcę świadków nie prowadziło zatem do naruszenia zasady prawdy materialnej i prawa oskarżonego do obrony.

Błędem Sądu I instancji – niedostrzeżonym przez Sąd odwoławczy – było natomiast oparcie postanowienia o oddaleniu wniosku dowodowego na niewłaściwej podstawie prawnej. Wniosek ten powinien być bowiem oddalony na podstawie art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k., jako że zeznania świadków niebędących członkami najbliższej rodziny (w dodatku mieszkających gdzie indziej) na okoliczność panujących w niej stosunków, tylko w wyjątkowych okolicznościach mogłyby mieć wpływ na ustalenie, co do odpowiedzialności oskarżonego za zarzucone mu czyny - popełniane w zaciszu domowym, z dala od obserwatorów. Tymczasem obrońca nie wykazał, iżby w niniejszej sprawie zachodziła taka nadzwyczajna sytuacja, poprzestając na bardzo ogólnym sformułowaniu tezy dowodowej. Z tego względu można było oddalić ten wniosek dowodowy, jako że okoliczność, która miała być udowodniona nie miała znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Powyższe uchybienie – a więc oddalenie wniosku dowodowego w oparciu o niewłaściwą podstawę prawną – stanowi wprawdzie naruszenie prawa procesowego (art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k.), ale nie mogło ono mieć istotnego wpływu na rozstrzygnięcie Sądu *meriti*. Analogicznie, za pozbawione istotnego wpływu na treść zaskarżonego wyroku należy uznać niewłaściwe rozpoznanie przez Sąd odwoławczy zarzutu apelacji, kwestionującego podstawę oddalenia wniosku o przesłuchanie świadków R.M., R.Ł., G.J., R.K. i P.C., mimo niedostrzeżenia przez Sąd *ad quem* błędnej podstawy prawnej wydanego w pierwszej instancji postanowienia.

Podniesiony w kasacji zarzut naruszenia prawa może być uznany za skuteczny tylko wówczas, gdy wskazuje, że w realiach rozpoznawanej sprawy naruszenie konkretnego przepisu prawa procesowego lub materialnego rzeczywiście było rażące (oczywiste, widoczne, rzucające się w oczy, ewidentne) oraz że mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, w tym znaczeniu, że gdyby nie owo naruszenie, to zapadłyby inny wyrok (art. 523 § 1 k.p.k.).

Rozważany zarzut kasacji obrońcy skazanego nie odznacza się takimi właściwościami, jako że nie wskazuje ani na rażące naruszenie prawa

procesowego, ani tym bardziej na istotność wpływu tego naruszenia na treść zaskarżonego wyroku. Dlatego musiał być uznany za bezzasadny i to w stopniu oczywistym w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k.

Nie znajdując podstaw do uwzględnienia przedmiotowej kasacji, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie, przy czym o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 637a w zw. z art. 636 § 1 k.p.k. Wysokość wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji zasądzanego na rzecz obrońcy z urzędu ustalono na podstawie § 17 ust. 3 pkt 1 w zw. z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

WB.

[ał]